

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Κείμενο 1

Τοποθέτηση πομπού σε έναν από τους τελευταίους Ασπροπάρηδες στα Βαλκάνια

Οι άνθρωποι παγιδεύουν εδώ και χιλιάδες χρόνια τα πουλιά για τροφή, για το πολύχρωμο φτέρωμά τους, για τη μελωδική τους φωνή... Πρόσφατα, η Ομάδα της Ορνιθολογικής Εταιρείας κατάφερε να παγιδέψει έναν ενήλικο Ασπροπάρη στην περιοχή της Κόνιτσας για επιστημονικό σκοπό.

Όπως αναφέρουν τα μέλη της ομάδας, στην πλάτη του πουλιού τοποθετήθηκε ένας δορυφορικός πομπός, που θα τους δώσει τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν όλες τις κινήσεις του πουλιού, τόσο στην περιοχή αναπαραγωγής του, όσο και μετέπειτα κατά τη μετανάστευσή του προς την Αφρική. Τότε θα μάθουν ποια διαδρομή ακολουθούν οι έμπειροι, ενήλικοι Ασπροπάρηδες: την ασφαλή αλλά πιο μακρινή διαδρομή μέσω της Τουρκίας ή την συντομότερη και πιο επικίνδυνη διάσχιση της Μεσογείου; (βλέπε εικόνα μετανάστευσης). Αλλά και πολλά άλλα «μυστήρια» αναμένεται να αποκαλυφθούν χάρη στη δορυφορική τηλεμετρία, όπως η ακριβής θέση φωλιάσματος του πουλιού και οι απειλές που αντιμετωπίζει.

http://www.ornithologiki.gr/page_cn.php?aID=1745 (Διασκευή)

Κείμενο 1

Δραστηριότητα 1 (4 μονάδες)

Να γράψετε 4 λόγους για τους οποίους – σύμφωνα με το κείμενο 1 – οι άνθρωποι παγιδεύουν πουλιά.

1. για τροφή
2. για το πολύχρωμο φτέρωμά τους
3. για τη μελωδική τους φωνή
4. για επιστημονικό σκοπό

Δραστηριότητα 2 (6 μονάδες)

Να αναφέρετε 3 «μυστήρια» που μπορούν να αποκαλυφθούν με την τοποθέτηση του δορυφορικού πομπού στον Ασπροπάρη, σύμφωνα με το κείμενο 1.

1. διαδρομές μετανάστευσης
2. ακριβής θέση φωλιάσματος
3. απειλές που αντιμετωπίζει

Δραστηριότητα 3 (4 μονάδες)

Γράψε τις παρακάτω προτάσεις με διαφορετικό τρόπο, χωρίς να αλλάξεις το νόημά τους:

«Οι άνθρωποι παγιδεύουν εδώ και χιλιάδες χρόνια τα πουλιά.»

να γίνει:

«Τα πουλιά εδώ και χιλιάδες χρόνια **παγιδεύονται** από **τους ανθρώπους**.»

«Στην πλάτη του πουλιού τοποθετήθηκε ένας δορυφορικός πομπός»

να γίνει: «Οι επιστήμονες **τοποθέτησαν** στην πλάτη του πουλιού **έναν δορυφορικό πομπό**.»

Δραστηριότητα 4 (6 μονάδες)

Παρατηρώντας την εικόνα με την πορεία των μεταναστευτικών πουλιών από την Ελλάδα στην Αφρική να σημειώσεις πάνω στην εικόνα της μετανάστευσης με τον αριθμό 1 την ασφαλή αλλά πιο μακρινή διαδρομή και με τον αριθμό 2 τη συντομότερη και πιο επικίνδυνη διαδρομή, που ακολουθούν τα πουλιά κατά τη μετανάστευσή τους, σύμφωνα με το κείμενο 1.

(Αν θέλεις μπορείς να συμβουλευτείς και τον γεωγραφικό χάρτη).

Εικόνα μετανάστευσης

Γεωγραφικός χάρτης

1: η τεθλασμένη γραμμή μέσω της Τουρκίας 2: η γραμμή που ορίζεται από τα βέλη

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Το ποδήλατο–τρένο

Κάθε φορά που βλέπω στους δρόμους της Αθήνας ένα ποδήλατο να περνά από μπροστά μου, γελούν τα μάτια μου από χαρά. Κι όμως αυτά τα ίδια μάτια με γελούν. Οποιοσδήποτε άλλος, απλώς, θα έβλεπε το προφανές, δηλαδή ένα ποδήλατο να περνά από μπροστά του. Τα δικά μου μάτια όμως αντί για το ποδήλατο βλέπουν ένα ποδήλατο-τρένο. Μπροστά οι δυο ρόδες με τον αναβάτη και πίσω τους το ένα βαγόνι μετά το άλλο. Το ένα βαγόνι γράφει «οικονομική ανάπτυξη», το άλλο «περιβάλλον», ένα τρίτο «κοινωνική αρμονία», ένα άλλο «υγεία», κάποιο άλλο «βιώσιμη πόλη» και το τελευταίο όλων «χαρά»! Το καλό είναι ότι το ποδήλατο-τρένο υπάρχει, είναι πραγματικό, αληθινό και ολοζώντανο. Είναι θέμα χρόνου να καταφέρουν των περισσότερων ανθρώπων οι οφθαλμοί να μάθουν να το βλέπουν.

Πάνω από 250 ευρωπαϊκές πόλεις έχουν στρέψει τον πληθυσμό τους στο ποδήλατο ως μέσο εναλλακτικής μετακίνησης. Το ποδήλατο είναι εναλλακτικό ως προς το αυτοκίνητο, συμπληρωματικό ως προς τα μέσα μαζικής μεταφοράς, με πρώτο το μετρό και τα άλλα μέσα σταθερής τροχιάς. Με το ποδήλατο εξοικονομείς χρόνο και μειώνεις το κόστος των καθημερινών σου μετακινήσεων.

Ο κόσμος είναι έτοιμος να βάλει στην άκρη το αυτοκίνητο και να υποδεχτεί το ποδήλατο-τρένο που φέρνει πίσω του νέα επαγγέλματα, νέες θέσεις εργασίας, βελτίωση της υγείας των πολιτών, μικρότερο φόρτο κυκλοφορίας, λιγότερα ατυχήματα, καθαρότερη ζωή.

Πηγή: Γ. Αμυράς, «Το ποδήλατο-τρένο» (διασκευή), *MBike*, τεύχ. 1, Μάιος 2011, σ. 18-19.

Κείμενο 2

Δραστηριότητα 1η (10 μονάδες)

Είναι σωστά τα παρακάτω συμπεράσματα σύμφωνα με το κείμενο 2; Διάβασε το κείμενο προσεκτικά και υπογράμμισε **Ναι** ή **Όχι**. Στις γραμμές που ακολουθούν να αντιγράψεις τις φράσεις –προτάσεις του κειμένου που στηρίζουν την απάντησή σου.

α. Η χρήση του ποδηλάτου συμβάλλει στη βελτίωση του περιβάλλοντος της πόλης.

ΝΑΙ **ΟΧΙ**

«το άλλο [εν. βαγόνι γράφει] “περιβάλλον”» ή «βιώσιμη πόλη» ή «καθαρότερη ζωή»

β. Το ποδήλατο είναι ανταγωνιστικό μέσο σε σχέση με τα μέσα μαζικής μεταφοράς (μετρό, τραμ κλπ.)

ΝΑΙ **ΟΧΙ**

«είναι συμπληρωματικό»

γ. Όλοι παρατηρούν το ποδήλατο-τρένο να κυκλοφορεί στο δρόμο.

ΝΑΙ

ΟΧΙ

«Είναι θέμα χρόνου να καταφέρουν των περισσότερων ανθρώπων οι οφθαλμοί να μάθουν να το βλέπουν»

ή

«Οποιοσδήποτε άλλος, απλώς, θα έβλεπε το προφανές, δηλαδή ένα ποδήλατο να περνά από μπροστά του. Τα δικά μου μάτια όμως αντί για το ποδήλατο βλέπουν ένα ποδήλατο-τρένο.»

δ. Ο συγγραφέας του κειμένου 2 στην πρώτη παράγραφο βλέπει το ποδήλατο να συνδέεται με μια σειρά από θετικές συνέπειες.

ΝΑΙ

ΟΧΙ

«Το ένα βαγόνι γράφει «οικονομική ανάπτυξη», το άλλο «περιβάλλον», ένα τρίτο «κοινωνική αρμονία», ένα άλλο «υγεία», κάποιο άλλο «βιώσιμη πόλη» και το τελευταίο όλων «χαρά»!

ε. Οι περισσότεροι κάτοικοι της Αθήνας συνειδητοποιούν τις θετικές συνέπειες από τη χρήση του ποδηλάτου.

ΝΑΙ

ΟΧΙ

«Είναι θέμα χρόνου να καταφέρουν των περισσότερων ανθρώπων οι οφθαλμοί να μάθουν να το βλέπουν»

Δραστηριότητα 2η (5 μονάδες)

Βάλε τις παρακάτω φράσεις στη στήλη που ταιριάζει η καθεμιά σύμφωνα με το κείμενο 2:

«νέες θέσεις εργασίας», «βελτίωση της υγείας των πολιτών», «μικρότερος φόρτος κυκλοφορίας», «λιγότερα ατυχήματα», «καθαρότερη ζωή».

«οικονομική ανάπτυξη»	«περιβάλλον»	«υγεία»	«βιώσιμη πόλη»
νέες θέσεις εργασίας	καθαρότερη ζωή ή μικρότερος φόρτος κυκλοφορίας	βελτίωση της υγείας των πολιτών λιγότερα ατυχήματα	μικρότερος φόρτος κυκλοφορίας ή καθαρότερη ζωή

Δραστηριότητα 3η (5 μονάδες)

Να βρεις τις παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις/φράσεις μέσα στο κείμενο 2 και να αντικαταστήσεις καθεμιά από αυτές με μία άλλη λέξη/φράση χωρίς να αλλάξει η σημασία που έχουν μέσα στο κείμενο.

Κι όμως αυτά τα ίδια μάτια με γελούν.

Κι όμως αυτά τα ίδια μάτια με εξαπατούν/ξεγελούν.....

Με το ποδήλατο εξοικονομείς χρόνο.

Με το ποδήλατο κερδίζεις/γλιτώνεις χρόνο.....

...που φέρει πίσω του νέα επαγγέλματα, νέες θέσεις εργασίας, βελτίωση της υγείας των πολιτών, μικρότερο φόρτο κυκλοφορίας.

...που ακολουθείται/συνοδεύεται από νέα επαγγέλματα, νέες θέσεις εργασίας, βελτίωση της υγείας των πολιτών, μείωση/ελάττωση κυκλοφορίας.

Κείμενο 3 (Για παραγωγή λόγου)

Ο γέρος και οι μηλιές

Ένας γέρος φύτευε μηλιές.

Κάποιοι που τον είδαν, του είπαν:

«Γιατί φυτεύεις αυτές τις μηλιές, γέρο; Πρέπει να περιμένεις πολλά χρόνια τον καρπό τους. Δε θα προφτάσεις να φας μήλα απ' τις μηλιές σου».

Ο γέρος είπε:

«Εγώ δε θα φάω, αλλά θα τρώνε άλλοι και θα μ' ευγνωμονούνε».

Λέων Τολστόι, *Διηγήματα, Μύθοι και Παραμύθια*, (μτφρ. Πέτρος Ανταίος), Ωκεανίδα, [1996], σ.123

Δραστηριότητα (20 μονάδες)

Κάποιο παιδί, που τυχαία βρισκόταν εκεί, άκουσε τα λόγια του γέρου αλλά δεν κατάλαβε καλά τι εννοούσε. Γι' αυτό και τον ρώτησε τι εννοεί ακριβώς.

Να συνεχίσεις την ιστορία δίνοντας την απάντηση του γέρου σε μία παράγραφο (10 σειρές περίπου).

Και ο γέρος απάντησε:

Δεν υπάρχει μία απάντηση. Οι μαθητές μπορούν να αναφερθούν στην έννοια της κοινωνικής προσφοράς και ευθύνης, και ιδιαίτερα για την ευθύνη που έχει κάθε γενιά για τις επόμενες, το μέλλον της κοινωνίας και τη συνέχεια της ζωής.

Κριτήρια αξιολόγησης της παραγωγής κειμένου

	8	7-6	5-4	3-2	1
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	Ο μαθητής έχει κατανοήσει πολύ καλά την άποψη του συγγραφέα και έχει αναπτύξει με πληρότητα και πολλές λεπτομέρειες τη δική του σκέψη.	Ο μαθητής έχει κατανοήσει πολύ καλά την άποψη του συγγραφέα και έχει αναπτύξει καλά και με επαρκείς λεπτομέρειες τη δική του σκέψη.	Ο μαθητής έχει κατανοήσει επαρκώς τη σκέψη του συγγραφέα και έχει αναπτύξει στοιχειωδώς τη δική του σκέψη.	Ο μαθητής έχει κατανοήσει επαρκώς τη σκέψη του συγγραφέα και έχει αναπτύξει με πολλές ελλείψεις τη δική του σκέψη.	Ο μαθητής έχει κατανοήσει ελάχιστα και ανεπαρκώς τη σκέψη του συγγραφέα και έχει αναπτύξει με πολλές ελλείψεις τη δική του σκέψη.
	6	5	4	3-2	1
ΔΟΜΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ	Το κείμενο έχει άριστη δομή και η παράγραφος διαθέτει συνεκτικότητα και σε ισορροπία όλα τα συστατικά μέρη (θεματική περίοδο, λεπτομέρειες, πρόταση κατακλείδα).	Το κείμενο έχει πολύ καλή δομή και η παράγραφος διαθέτει συνεκτικότητα και όλα τα συστατικά μέρη (θεματική περίοδο, λεπτομέρειες, πρόταση κατακλείδα).	Το κείμενο έχει καλή δομή και η παράγραφος διαθέτει κάποια από τα συστατικά μέρη. Η συνεκτικότητα επαρκής.	Το κείμενο παρουσιάζει κενά στην οργάνωση της δομής και η παράγραφος δε διαθέτει σε ισορροπία τα συστατικά μέρη. Ελλείμματα συνεκτικότητας	Το κείμενο στερείται οργανωμένης δομής και η παράγραφος δε διαθέτει τα συστατικά τους μέρη ούτε συνεκτικότητα.
	6	5	4	2	1
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ/ ΕΚΦΡΑΣΗ/ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	Δεν υπάρχουν γραμματικά και ορθογραφικά λάθη. Η έκφραση είναι σωστή και το λεξιλόγιο πλούσιο. Ύφος κατάλληλο	Υπάρχουν λίγα γραμματικά ή/και ορθογραφικά λάθη. Η έκφραση είναι ικανοποιητική και το λεξιλόγιο πολύ καλό. Ύφος κατάλληλο.	Υπάρχουν αρκετά γραμματικά ή/και ορθογραφικά λάθη. Η έκφραση είναι ικανοποιητική και το λεξιλόγιο είναι καλό. Ύφος κατάλληλο	Υπάρχουν πολλά γραμματικά ή/ και ορθογραφικά λάθη. Η έκφραση παρουσιάζει ασάφειες και το λεξιλόγιο είναι φτωχό. Ύφος αποδεκτό.	Το κείμενο είναι δυσνόητο, γεμάτο ορθογραφικά και εκφραστικά λάθη. Ακατάλληλο ύφος